

Konjunkturbarometern September 2018

Konjunkturinstitutet är en statlig myndighet under Finansdepartementet. Vi gör prognoser som används som beslutsunderlag för den ekonomiska politiken i Sverige. Vi analyserar också den ekonomiska utvecklingen samt bedriver tillämpad forskning inom nationalekonomi.

I **Konjunkturbarometern** publicerar vi varje månad statistik över företagens och hushållens syn på den ekonomiska utvecklingen. Undersökningar liknande Konjunkturbarometern görs i alla EU-länder.

Rapporten **Konjunkturläget** är främst en prognos för svensk och internationell ekonomi, men innehåller också djupare analyser av aktuella makroekonomiska frågor. Konjunkturläget publiceras fyra gånger per år. **The Swedish Economy** är den engelska översättningen av delar av rapporten.

I **Lönebildningsrapporten** analyserar vi varje år de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen.

Den årliga rapporten **Miljö, ekonomi och politik** är en översyn och analys av miljöpolitiken ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Vi publicerar också resultat av utredningar, uppdrag och forskning i serierna **Specialstudier, Working paper, PM** och som remissvar.

Du kan ladda ner samtliga rapporter från vår webbplats, www.konj.se. Statistik och data hittar du på www.konj.se/statistik.

Innehåll

Sammanfattning.....	5
Företag	7
Totala näringslivet	7
Tillverkningsindustri.....	7
Bygg- och anläggning.....	9
Detaljhandel.....	10
Tjänstesektorn.....	11
Hushåll	12

Sammanfattning

Barometerindikatorn ändrades endast marginellt mellan augusti och september, från 111,6 till 111,7. Den visar fortsatt på ett betydligt starkare stämningsläge än normalt i den svenska ekonomin.

Tillverkningsindustrin är den enda sektor som bidrar på nedåtsidan i september. Konfidensindikatorn föll 4,5 enheter, främst till följd av att färdigvarulagren sammantaget bedöms vara något för stora istället för något för små. Det ökade missnöjet med lagren är dock främst hänförligt till konsumtionsvaruindustrin. Konfidensindikatorn pekar dock på ett fortsatt mycket starkt läge för tillverkningsindustrin.

Konfidensindikatorn för bygg- och anläggningsverksamhet ändrades inte nämnvärt i september och ligger stabilt över det historiska genomsnittet. Byggföretagen är oförändrat nöjda med orderstockarnas storlek och anställningsplanerna pekar fortsatt på en jämförelsevis stark sysselsättningsutveckling.

Detaljhandelns konfidensindikator steg för andra månaden i rad i september, med hela 5 enheter. Septemberuppgången förklaras dels av starkare signaler om de senaste månadernas försäljningsutveckling och dels av att en ökad andel företag inom dagligvaruhandeln svarar att varulagren är för små för närvarande.

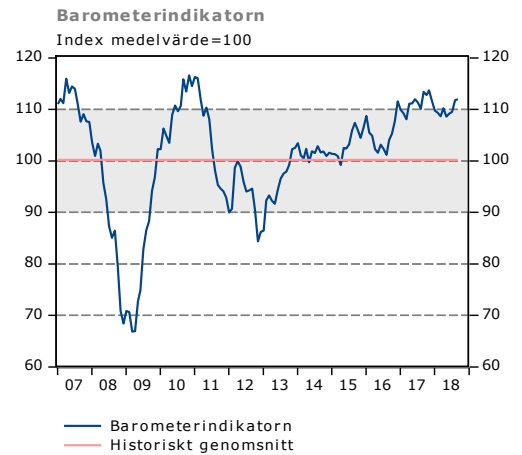
Även tjänstesektorns konfidensindikator steg förhållandevis mycket i september, från 101,3 till 106,0, vilket är den högsta nivån som noterats sedan i december 2017. Uppgången är bred så tillvida att samtliga tre ingående frågor bidrog positivt. Uppgången är förhållandevis bred även bland delbranscherna.

Hushållens konfidensindikator steg ytterligare något i september, för fjärde månaden i rad. Bland annat blev inställningen till om det är rätt tidpunkt att köpa kapitalvaror mer positiv.

Tabell 1 Indikatorer i Konjunkturbarometern

Index medelvärde=100

	jul 2018	aug 2018	sep 2018	Förän dring	Läget
Barometerindikatorn	109,3	111,6	111,7	0,1	++
Konfidensindikatorer					
Tillverkningsindustri	117,6	122,0	117,5	-4,5	++
Bygg- & anläggning	106,0	108,1	108,3	0,2	+
Detaljhandel	96,4	102,0	107,5	5,5	+
Tjänstesektorn	103,3	101,3	106,0	4,7	+
Hushåll	100,3	103,1	103,6	0,5	+
Mikroindex hushåll	97,4	102,4	102,3	-0,1	+
Makroindex hushåll	100,3	100,3	101,2	0,9	+

Barometerindikatorn

mäter det aktuella stämningsläget i den svenska ekonomin genom att sammanfatta resultaten från företags- och hushållsbarometern.

Konfidensindikatorer

används för att sammanfatta situationen och förväntningarna i en viss bransch eller sektor.

Mikroindex

sammanfattar hushållens syn på sin egen ekonomi.

Makroindex

sammanfattar hushållens syn på svensk ekonomi.

Läget

- ++ mycket starkare än normalt
- + starkare än normalt
- = ungefär som normalt
- svagare än normalt
- mycket svagare än normalt

Nettotal

är skillnaden mellan andelen respondenter som svarat till exempel ökat respektive minskat eller bättre respektive sämre på en fråga.

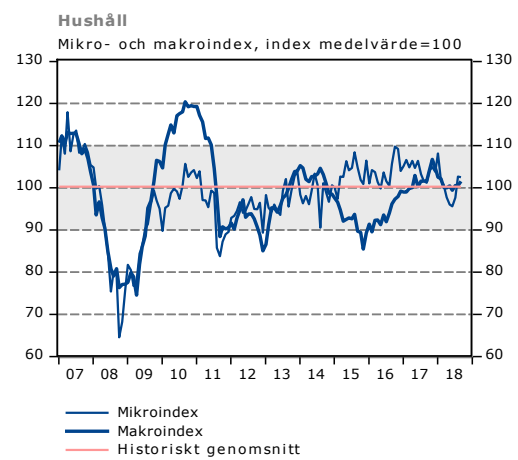
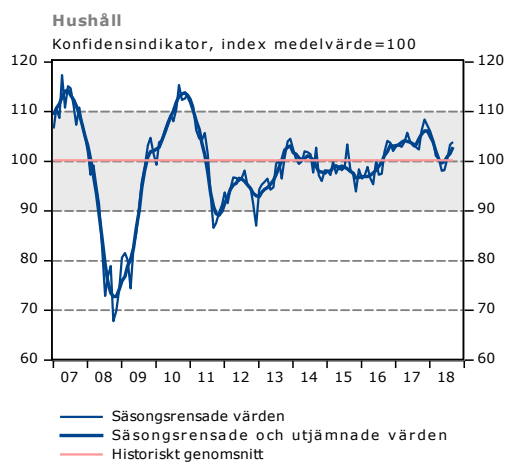
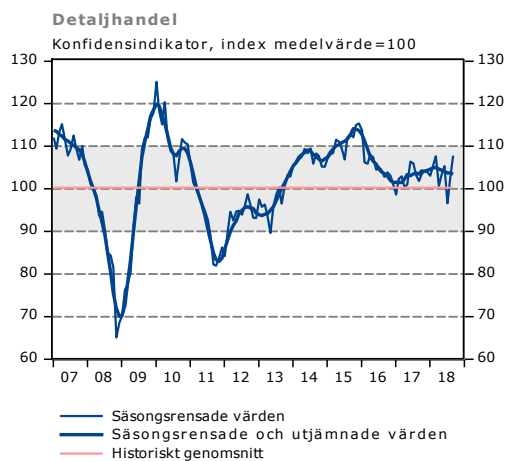
Säsongrensade och utjämnade tidsserier

Säsongrensning görs för att justera för regelbundet återkommande variationer under året. En utjämnad tidsserie visar på en mer långsiktig utveckling och tar bort brus i högre grad än den säsongrensade serien. Alla diagram i Konjunkturbarometern visar säsongrensade tidsserier om inget annat anges.

Revideringar

Indikatorerna revideras varje månad när tidsserierna säsongrensas.

Läs mer om begrepp och metoder i metodboken för Konjunkturbarometern:
www.konj.se/metodbok

Företag

Totala näringslivet

SYNEN PÅ EFTERFRÅGELÄGET MARGINELLT ÄNNU STARKARE

Företagens samlade syn på rådande efterfrågeläge är fortsatt stark. Den justerades till och med upp ytterligare något i september, främst på grund av förstärkta omdömen från handeln. Omdömena i övriga sektorer är i stort sett oförändrade från förra månaden och ligger på en betydligt högre nivå än normalt.

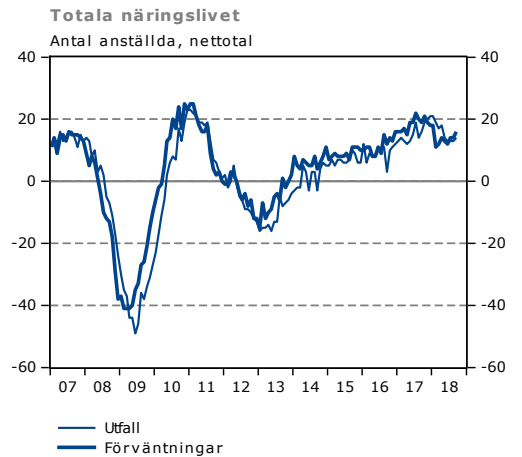
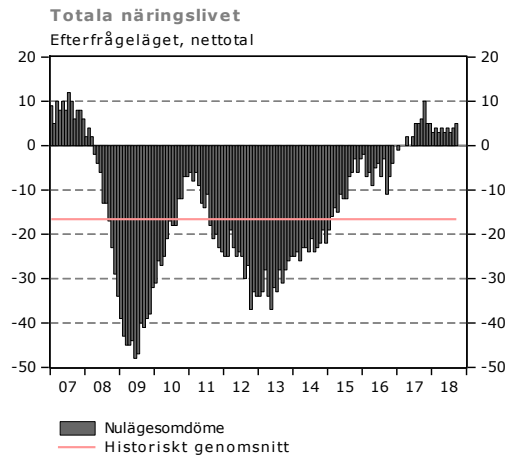
Antalet anställda uppges sammantaget ha ökat i oförändrat hög takt de senaste månaderna och anställningsplanerna för kommande månader justerades upp ytterligare något i september. Denna ökade optimism är främst hänförlig till tillverkningsindustrin, tjänstesektorn och delar av handeln.

Tabell 2 Totala näringslivet

Indikator och säsongsrensade netttotal

	Medel	jun 2018	jul 2018	aug 2018	sep 2018
Konfidensindikator	100	108,5	106,4	107,0	110,2
Efterfrågeläge	-17	4	3	4	5
Antal anställda, utfall	-2	13	13	13	14
Antal anställda, förväntningar	-2	12	14	14	16

Anmärkning. Totala näringslivet är en sammanvägning av resultaten för bygg- och anläggning, tillverkningsindustri, handel och tjänstesektorn. Vikterna är andra än de som används vid beräkning av Barometerindikatorn.

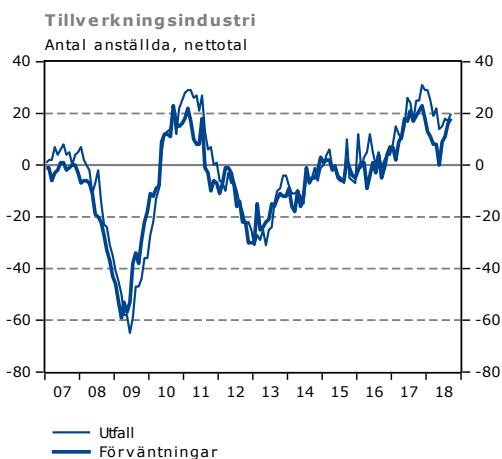
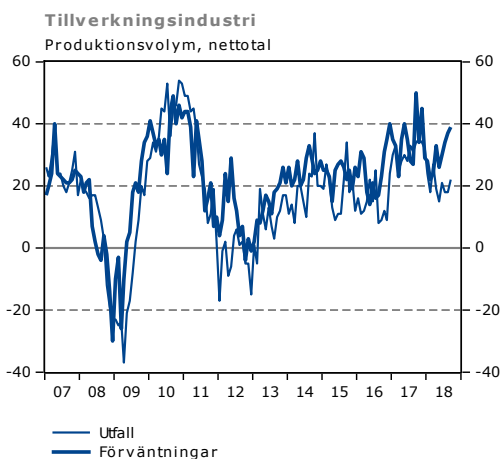
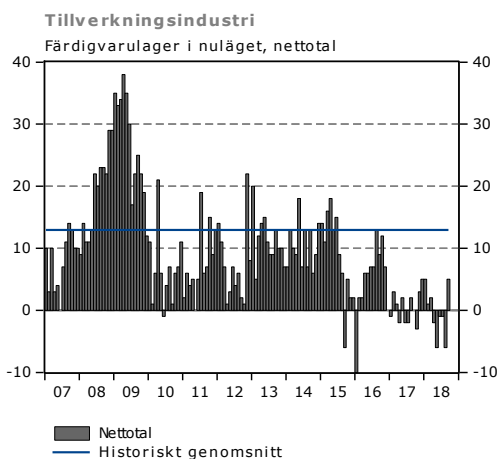
Tillverkningsindustri

STIGANDE PRODUKTIONS- OCH ANSTÄLLNINGSPLANER

Utfall och nuläge: Industriföretagen rapporterar sammantaget om ökad ordergång de senaste månaderna, i något större utsträckning än normalt. Det gäller såväl hemma- som exportmarknaden.

Den samlade bedömningen av orderstockarnas storlek har inte ändrats nämnvärt sedan förra mätningen. Ungefär 30 procent av företagen uppger att orderstockarna är förhållandevis stora för närvarande, vilket är en jämförelsevis hög andel. Några branscher som är ovanligt nöjda med orderstockarnas storlek är sågverk, massa- och pappersindustri, stål- och metallindustri, metallvaruindustri, maskinindustri och motorfordonsindustri och annan transportmedelsindustri.

Produktionsvolymen uppges sammantaget ha ökat i tillverkningsindustrin de senaste månaderna och det är något fler företag än normalt som rapporterar om en ökning. Den samlade bedömningen av färdigvarulagren har gått från att de är något för små till att de är något för stora. Denna ändrade syn på lagren, som är den främst bidragande orsaken till nedgången i konfidenstillikatorn, är dock främst hänförligt till konsumtionsvaruindustrin.

Ungefär en tredjedel av industriföretagen uppger att de ökat antalet anställda de senaste månaderna. Det är en betydligt högre andel än det historiska genomsnittet.

Förväntningar och planer: Det senaste halvåret har förväntningarna på de närmaste månadernas produktionsvolym trendmässigt stigit, en trend som håller i sig i september. Även anställningsplanerna har justerats upp ytterligare och pekar på en än starkare sysselsättningsutveckling än normalt de närmaste månaderna.

Industriföretagen väntar sig höjda försäljningspriser i jämförelsevis stor utsträckning, både på hemma- och exportmarknaden.

Tabell 3 Tillverkningsindustri

Säsongsrensade netttotal

	Medel	jun 2018	jul 2018	aug 2018	sep 2018
Utfall och nuläge					
Produktionsvolym	15	21	18	18	22
Orderingång hemmamarknad	6	9	9	12	12
Orderingång exportmarknad	12	16	13	15	17
Orderstock, nulägesomdöme	-16	13	15	20	19
Exportorderstock, nulägesomdöme	-10	16	13	22	21
Färdigvarulager, nulägesomdöme	13	-1	-1	-6	5
Antal anställda	-7	15	18	17	20
Förväntningar och planer					
Produktionsvolym	22	30	34	37	39
Försäljningspriser hemmamarknad	9	20	21	24	24
Försäljningspriser exportmarknad	2	15	20	16	19
Antal anställda	-11	9	11	16	18

Bygg- och anläggning

HUSBYGGARNA DRIVER OPTIMISMEN I BYGGSEKTORN

Utfall och nuläge: Byggföretagen rapporterar om ett ökat byggnande de senaste månaderna. Även orderstockarna uppges ha ökat, men i mindre omfattning än vid föregående månads mätning.

Den samlade bedömningen av orderstockarnas storlek är fortsatt betydligt mer positiv än normalt. Husbyggarna blev än mer positiva i september medan anläggningsföretagens syn på orderstockarna dämpades för tredje månaden i rad. Under lång tid har husbyggarna varit mer nöjda med orderstockarna än anläggningsbyggarna.

Företagen redogör för en ovanligt stark sysselsättningsutveckling de senaste tre månaderna. Men trots omfattande nyanställningar anser fortfarande en betydligt högre andel företag än normalt att arbetskraftsbrist är det främsta hindret för ökat byggnande. Både sysselsättningsökningen och bristen på arbetskraft uppges vara störst bland husbyggarna. Bland husbyggarna börjar även finansiella restriktioner göra sig gällande.

Byggföretagen rapporterar sammantaget om oförändrade anbudspriser de senaste tre månaderna.

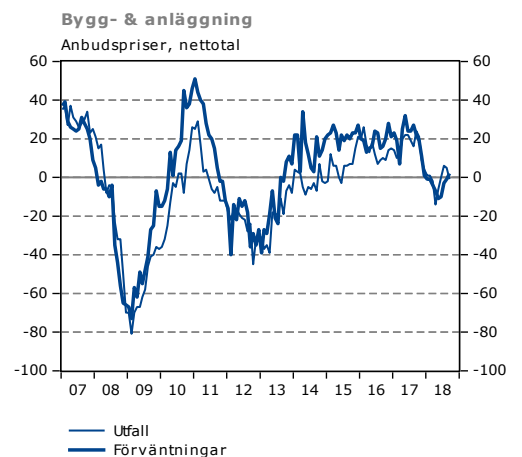
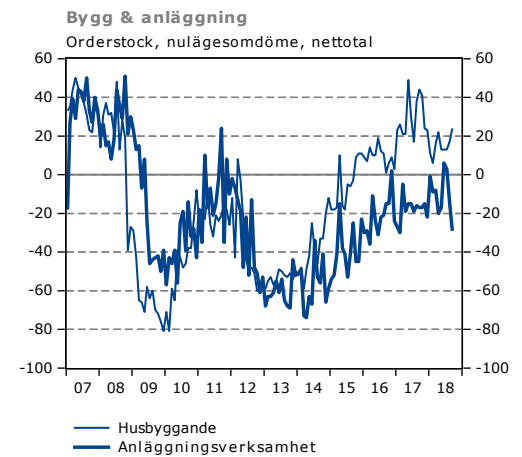
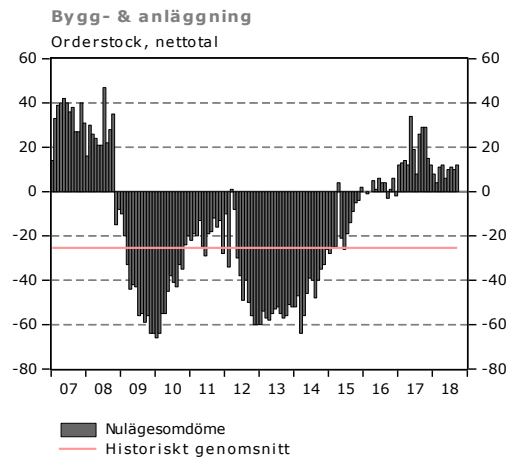
Förväntningar och planer: Både anställningsplanerna och förväntningarna på orderstockarnas utveckling på tre månaders sikt är oförändrat optimistiska. Förväntningarna på byggandet är dock något mer dämpade än normalt.

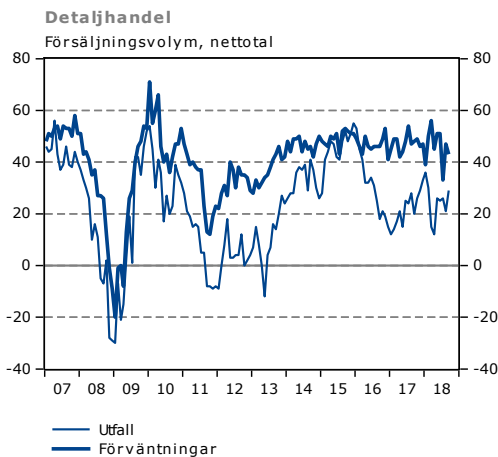
Förväntningarna på anbudspriserna pekar sammantaget på oförändrade priser även de kommande månaderna. Bilden skiljer sig dock mellan husbyggarna som förväntar sig ökade anbudspriser och anläggningsbyggarna som tror på prissänkningar.

Tabell 4 Bygg- och anläggning

Säsongsrensade netttotal

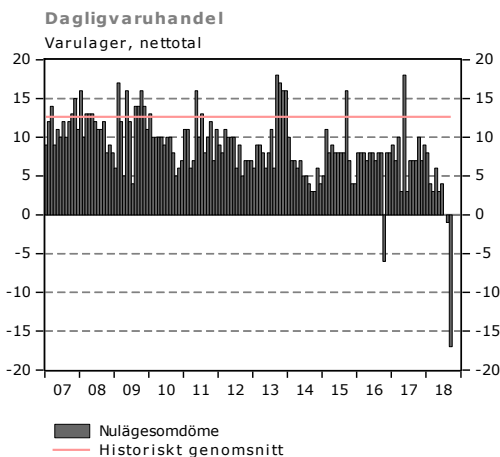
	Medel	jun 2018	jul 2018	aug 2018	sep 2018
Utfall och nuläge					
Byggandet	8	-2	1	4	11
Anbudspriser	-5	0	6	5	-1
Orderstock, förändring	5	12	20	32	26
Orderstock, nulägesomdöme	-25	10	11	10	12
Antal anställda	-2	-1	9	27	33
Förväntningar och planer					
Byggandet	13	16	14	3	4
Anbudspriser	0	-10	-3	-1	2
Orderstock	11	7	16	22	20
Antal anställda	4	3	4	18	17

Detaljhandeln definieras som:

Handel med motorfordon (SNI 45) +
Dagligvaruhandel (SNI 47.11 + 47.2) +
Sällanköpshandel (SNI 47.19 + 47.4-9) +
Detaljhandel med drivmedel (SNI 47.3)

Detaljhandel

FÖR SMÅ VARULAGER INOM DAGLIGVARUHANDELN

Utfall och nuläge: Företagen inom detaljhandeln rapporterar sammantaget om en något starkare försäljningsutveckling än normalt de senaste månaderna. Företagen inom handel med motorfordon har däremot svängt och rapporterar om en något minskad försäljningsvolym.

Detaljhandelns samlade omdöme om nuvarande försäljningssituation blev mer positivt i september, framför allt på grund av ett ljusare stämningssläge inom sällanköpshandel.

En minskad andel företag anser att varulagren är för stora i nuläget. Inom dagligvaruhandeln är den samlade bedömningen till och med att lagren är för små.

Antalet anställda uppges ha varit i stort sett oförändrat de tre senaste månaderna.

Förväntningar och planer: Förväntningarna på försäljningsvolymen på tre månaders sikt är något högre än det historiska genomsnittet. Gällande försäljningssituationen på sex månaders sikt har företagen inom detaljhandeln blivit mindre optimistiska än normalt. Även förväntningarna på inköp av varor har skruvats ner och är nu under det historiska genomsnittet.

Företagen förväntar sig att kunna höja försäljningspriserna i större utsträckning än normalt.

Detaljhandelns anställningsplaner på tre månaders sikt är sammantaget mer optimistiska än normalt. Inom sällanköpshandel väntar man sig dock oförändrad sysselsättning.

Tabell 5 Detaljhandel

Säsongsrensade netttotal

	Medel	jun	jul	aug	sep
	2018	2018	2018	2018	2018
Utfall och nuläge					
Försäljningsvolym	26	25	26	21	29
Nuvarande försäljningssituation	3	9	3	-5	12
Varulager, nulägesomdöme	26	22	29	24	14
Antal anställda	3	5	1	3	2
Förväntningar och planer					
Försäljningsvolym	40	51	33	47	43
Försäljningspriser	11	26	34	29	33
Inköp av varor	17	19	16	26	11
Antal anställda	2	3	4	9	11
Försäljningssituation om 6 mån	44	42	40	44	37

Tjänstesektorn

STARK UTVECKLING AV EFTERFRÅGAN

Utfall och nuläge: Företagen i tjänstesektorn rapporterar om en starkare utveckling av efterfrågan på företagets tjänster än de gjort de senaste månaderna. Även företagets egen verksamhet rapporteras ha utvecklats starkt och den samlade bedömningen av storleken på ineliggande uppdrag är att man tycker att den är lagom stor, vilket oförändrat är ett betydligt ljusare omdöme än normalt.

Antalet anställda uppges ha ökat i jämförelsevis mycket stor utsträckning de senaste månaderna.

Andelen företag som uppger att de kunnat höja försäljningspriserna de senaste månaderna är något högre än andelen som uppger att de sänkt försäljningspriserna.

Förväntningar och planer: Tjänsteföretagens förväntningar på de närmaste månadernas efterfrågeutveckling är mer optimistiska än normalt. Uthyrnings- och leasingföretag samt flera konsultbranscher rapporterar mycket optimistiska förväntningar på efterfrågan, medan arkitekterna är mycket pessimistiska i sin syn. Anställningsplanerna är också sammantaget mer optimistiska än normalt inom tjänstesektorn.

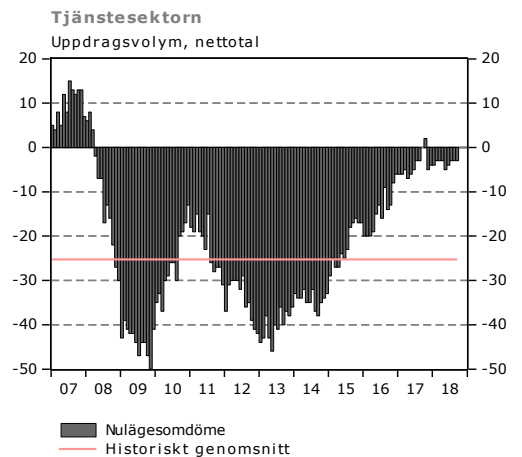
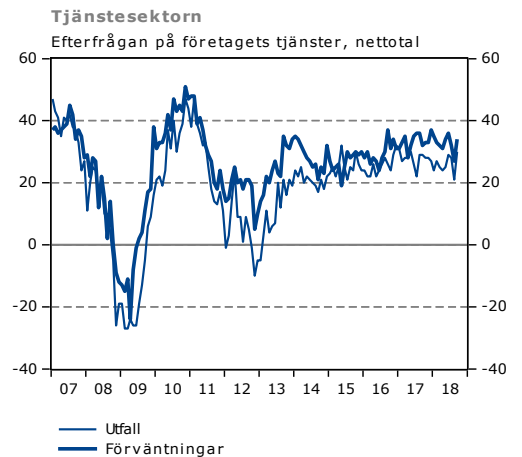
Försäljningspriserna väntas kunna höjas de kommande månaderna, men i något lägre utsträckning än normalt.

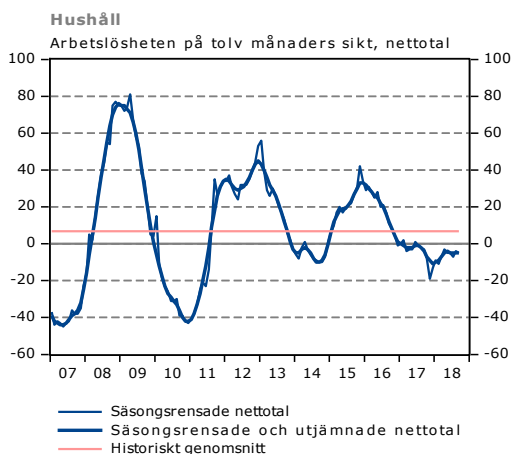
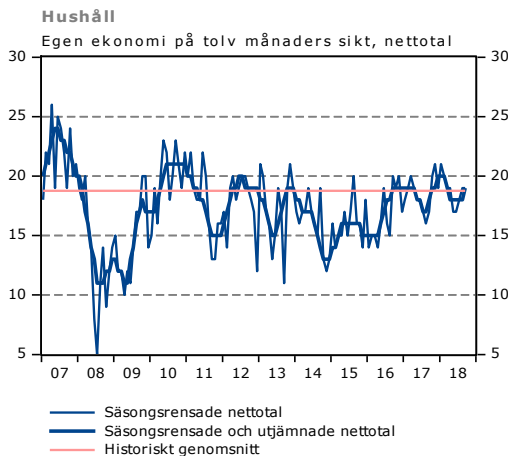
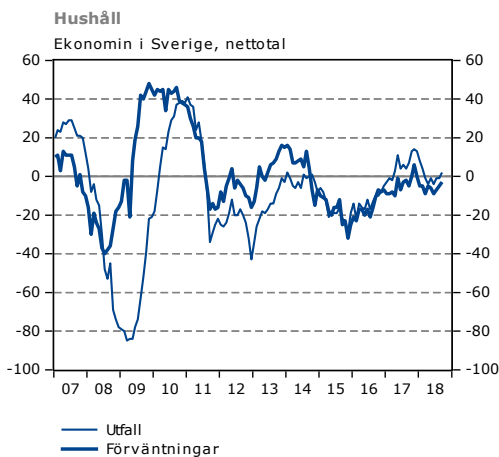
Tabell 6 Tjänstesektorn

Säsongrensade netttotal

	Medel	jun 2018	jul 2018	aug 2018	sep 2018
Utfall och nuläge					
Företagets verksamhet	22	17	17	21	25
Efterfrågan	19	29	28	21	30
Uppdragsvolym, nulägesomdöme	-25	-4	-3	-3	-3
Försäljningspriser	4	8	10	3	6
Antal anställda	1	16	14	14	16
Förväntningar och planer					
Efterfrågan	25	36	32	27	34
Försäljningspriser	10	8	12	5	8
Antal anställda	6	17	20	13	17

Svaren samlades in mellan 31 augusti och 19 september.

Hushåll

HUSHÅLLEN TROR PÅ MINSKAD ARBETSLÖSHET

Utfall och nuläge: Hushållens syn på hur den egna ekonomin har utvecklats de senaste tolv månaderna dämpades marginellt i september men ligger fortsatt över det historiska genomsnittet. Synen på den svenska ekonomin är oförändrat starkare än normalt.

Historiskt få hushåll svarar att de skuldsätter sig i nuläget och risken att själv bli arbetslös bedöms ha minskat det senaste året, i betydligt större utsträckning än normalt.

Hushållens inställning till om det är fördelaktigt för folk i allmänhet att göra kapitalvaruinköp är fortsatt mer positiv än normalt.

Förväntningar och planer: Hushållens förväntningar på den svenska ekonomin de kommande tolv månaderna förbättrades för tredje månaden i rad men är trots det något mindre optimistiska än normalt. Förväntningarna på hur den egna ekonomin kommer att utvecklas framöver ligger oförändrat i linje med det historiska genomsnittet.

Hushållens planer för hur mycket pengar de kommer att lägga på kapitalvaruinköp det kommande året är oförändrat något mer återhållsamma än normalt. Detta samtidigt som andelen hushåll som tror sig kunna spara något är jämförelsevis stor.

Hushållen har i mer än ett års tid trott att arbetslösheten ska minska. Denna optimistiska framtidssyn fortsätter även i september månads undersökning.

Pris- och ränteförväntningar: Hushållens inflationsförväntningar på tolv månader steg marginellt i september och uppgår till 3,5 procent. Samtidigt har förväntningarna på den rörliga bostadsräntan justerats upp på samtliga tidshorisonter.

Svaren samlades in mellan 1 och 15 september.

Tabell 7 Hushållsfrågor

Säsongrensade värden, index medelvärde = 100

	Medel	jun 2018	jul 2018	aug 2018	sep 2018
Egen ekonomi nu	9	10	10	16	14
Egen ekonomi om 12 månader	19	17	18	19	19
Ekonomi i Sverige nu	-8	-4	-1	-1	2
Ekonomi i Sverige om 12 månader	6	-9	-7	-5	-3
Arbetslösheten 12 månader framåt	7	-5	-7	-4	-5
Inställning till kapitalvaruköp nu	11	11	16	14	17
Inköp av kapitalvaror 12 månader framåt	-5	-11	-11	-8	-8
Fördelaktigt att spara nu	19	5	13	12	8
Sparande 12 månader framåt	47	57	47	61	62
Ekonomisk situation (sparar - skuldsätter sig)	56	65	61	68	73
Egen arbetslöshetsrisk nu	-9	-16	-24	-19	-20

Tabell 8 Inflation och boräntor

Medelvärden i procent exklusive extremvärden

	jun 2018	jul 2018	aug 2018	sep 2018
Uppfattad inflation nu	3,6	3,7	3,6	3,5
Förväntad inflation om 12 mån	3,4	3,5	3,4	3,5
Förväntad rörlig bostadsränta om 1 år	2,21	2,24	2,23	2,26
Förväntad rörlig bostadsränta om 2 år	2,58	2,62	2,56	2,62
Förväntad rörlig bostadsränta om 5 år	3,29	3,38	3,20	3,25

Anmärkning. För en beskrivning av hur KI fastställer vilka observationer som ska uteslutas, se sidan 14 i Metodbok för Konjunkturbarometern på www.konj.se